ВИДОВЕ ДОХОДИ

НОРМАТИВНА УРЕДБА → **Чл. 10 от ЗДДФЛ**

ВИДОВЕ ДОХОДИ

В зависимост от източника видовете доходи по ЗДДФЛ са:

ДОХОДИ ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ
(чл. 10, ал. 1, т. 1 от ЗДДФЛ)

ДОХОДИ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ КАТО ЕДНОЛИЧЕН ТЪРГОВЕЦ
(чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗДДФЛ)

ДОХОДИ ОТ ДРУГА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ
(чл. 10, ал. 1, т. 3 от ЗДДФЛ)

ДОХОДИ ОТ НАЕМ ИЛИ ОТ ДРУГО ВЪЗМЕЗДНО ПРЕДОСТАВЯНЕ ЗА ПОЛЗВАНЕ НА ПРАВА ИЛИ ИМУЩЕСТВО
(чл. 10, ал. 1, т. 4 от ЗДДФЛ)

ДОХОДИ ОТ ИЗТОЧНИЦИ ПО ЧЛ. 35 ОТ ЗДДФЛ
(чл. 10, ал. 1, т. 5 от ЗДДФЛ)

ДОХОДИ, ОБЛАГАЕМИ С ОКОНЧАТЕЛНИ ДАНЪЦИ ПО ЗДДФЛ
(чл. 10, ал. 1, т. 6 от ЗДДФЛ)

ВИДОВЕ ДОХОДИ

ДОХОДИ, ОБЛАГАЕМИ С АЛТЕРНАТИВЕН ДАНЪК ПО ЧЛ. 41а ПО ЗДДФЛ (чл. 10, ал. 1, т. 6 от ЗДДФЛ)

ЛЕГАЛНИ ДЕФИНИЦИИ

„Трудови правоотношения“ са:

а) правоотношенията с работници и служители по ***Кодекса на труда***;

б) правоотношенията с държавни служители и правоотношенията между министъра на отбраната и министъра на вътрешните работи или упълномощени от тях длъжностни лица - от една страна, и служещите в съответните министерства - от друга, както и служебните правоотношения между началника на Националната служба за охрана, от една страна, и офицерите и сержантите - от друга;

в) правоотношенията с членовете на Висшия съдебен съвет, главния инспектор и инспекторите в Инспектората към Висшия съдебен съвет, съдиите, прокурорите, следователите, административните ръководители и техните заместници в органите на съдебната власт, държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и съдебните служители по Закона за съдебната власт, включително с кандидатите за младши съдии и младши прокурори във връзка с получаването на възнаграждение за периода на обучението им, както и правоотношенията по ***Закона за Конституционен съд***;

г) правоотношенията между Българската православна църква или друго регистрирано вероизповедание по ***Закона за вероизповеданията*** - от една страна, и нейните (неговите) служители с духовно звание - от друга страна;

д) правоотношения с лица, получаващи доходи от изборни длъжности;

е) правоотношенията, свързани с наемане на работна сила от чуждестранно лице, когато трудът се полага на територията на страната, както и правоотношенията по наемане на работна сила на местно физическо лице от чуждестранно лице, когато трудът се полага извън територията на страната;

ж) правоотношенията между работодател по т. 27 от § 1 от ДР на ЗДДФЛ и българско или чуждестранно физическо лице, когато тези правоотношения се установяват по договор за предоставяне на персонал между работодателя и трето лице;

з) правоотношенията по договори за управление и контрол, включително с членовете на управителни и контролни органи на предприятия, извън случаите по чл. 37, ал. 1, т. 9 от ЗДДФЛ;

и) правоотношенията, независимо от основанието за възникването им, със съдружници и член-кооператори, както и с акционери, притежаващи повече от 5 на сто от капитала на акционерното дружество, за полагане на личен труд в дружествата и кооперациите, в които те са съдружници, член-кооператори или акционери;

л) правоотношенията между спортен клуб и професионални спортисти по чл. 77, ал. 1 от Закона за физическото възпитание и спорта и правоотношенията между спортен клуб и треньори по чл. 78, ал. 1 от същия закон.

(§ 1, т. 26 от ДР на ЗДДФЛ)

ВНИМАНИЕ: В сила от 01.01.2020 г. § 1, т. 26, б. „к“ от ДР на ЗДДФЛ, която третираше като трудови правоотношения, правоотношенията със специализантите, които получават възнаграждение по договор за обучение за придобиване на специалност от номенклатурата на специалностите, определени по реда на чл. 181, ал. 1 от Закона за здравето, **е отменена**.

По силата на ***Наредба № 1 от 2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването*** специализантите сключват договори за обучение за придобиване на специалност по Кодекса на труда, поради което тези правоотношения вече попадат в § 1, т. 26, б. „а“ от ДР на ЗДДФЛ.

В **доходи от друга стопанска дейност** се включват доходи като: възнаграждения по извънтрудови правоотношения; доходи от упражняване на свободна професия; доходи от упражняване на занаят, които не се облагат с патентен данък по реда на ЗМДТ; доходи от селско, горско, ловно и рибно стопанство; авторски и лицензионни възнаграждения и др.

В § 1 на ДР на ЗДДФЛ са дадени легални дефиниции за някои от тях, а именно:

ВИДОВЕ ДОХОДИ

„Упражняване на занаят“ е производството на изделия или предоставянето на услуги, осъществявани от физическо лице, упражняващо занаят по реда на ***Закона за занаятите***, което не е регистрирано като едноличен търговец. **(§ 1, т. 28 от ДР на ЗДДФЛ)**

„Лица, упражняващи свободна професия“ са: експерт-счетоводителите; консултантите; одиторите; адвокатите; нотариусите; частните съдебни изпълнители; съдебните заседатели; експертите към съда и прокуратурата; лицензираните оценители; представителите по индустриална собственост; медицинските специалисти; преводачите; архитектите; инженерите; техническите ръководители; дейците на културата, образованието, изкуството и науката; застрахователните агенти; други физически лица, за които са налице едновременно следните условия:

а) осъществяват за своя сметка професионална дейност;

б) не са регистрирани като еднолични търговци;

в) са самоосигуряващи се лица по смисъла на ***Кодекса за социално осигуряване***.

(§ 1, т. 29 от ДР на ЗДДФЛ)

„Извънтрудови правоотношения“ са правоотношенията извън тези по т. 26, 28 и 29, по силата на които се дължи постигането на определен резултат от физическо лице, което не е едноличен търговец. **(§ 1, т. 30 от ДР на ЗДДФЛ)**

В ЗАВИСИМОСТ ОТ ФОРМАТА НА ПЛАЩАНЕ ДОХОДИТЕ МОГАТ ДА БЪДАТ

ПАРИЧНИ ДОХОДИ

НЕПАРИЧНИ ДОХОДИ

В сила от 01.01.2026 г. непаричните доходи се остойностяват в евро към датата на придобиването им по пазарна цена.

ВИДОВЕ ДОХОДИ

ЛЕГАЛНИ ДЕФИНИЦИИ

„Пазарна цена” е сумата без данъка върху добавената стойност и акцизите, която би била платена при същите условия за идентична или сходна стока или услуга по сделка между лица, които не са свързани. **(§ 1, т. 8 от ДР на ДОПК)**

„Методи за определяне на пазарните цени” са:

- методът на сравнимите неконтролирани цени между независими търговци;
- методът на пазарните цени, където обичайната пазарна цена е цената, използвана в процеса на продажба на стоки и услуги в непроменена форма на независим партньор, намалена с разходите на търговеца и с обичайната печалба;
- методът на увеличената стойност, при който обичайната пазарна цена се определя, като себестойността на продукцията се увеличи с обичайната печалба;
- методът на транзакционната нетна печалба;
- методът на разпределената печалба.

(§ 1, т. 10 от ДР на ДОПК)

Редът и начинът за прилагане на методите се определят с наредба на министъра на финансите. **(Виж Наредба № Н-3 от 07 ноември 2025 г. реда и начините за прилагане на методите за определяне на пазарните цени – обн. ДВ, бр. 96 от 11 ноември 2025 г. , и Наръчника по трансферно ценообразуване)**

<u>ВНИМАНИЕ!</u> Когато паричните доходи са в друга валута, те се преизчисляват в евро по референтния валутен курс на еврото към съответната друга валута, публикуван от Българската народна банка на нейната интернет страница към датата на придобиването им.
(чл. 10, ал. 3 от ЗДДФЛ в сила от 01.01.2026 г.)